

Paweł Michno

„Jadernówka” – muzeum mieleckiej
fotografii, red. Jerzy Skrzypczak,
Mielec 2011 : [recenzja]

Rocznik Kolbuszowski 13, 233-236

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**[Recenzja]: „Jadernówka” – muzeum mieleckiej
fotografii, red. Jerzy Skrzypczak, Mielec 2011,
Muzeum Regionalne w Mielcu,
ss. 175, ISBN 978-83-61911-28-9**

Biorąc do ręki książkę, oglądam ją niczym butelkę wina. Patrę na okładkę, chłonę każdy szczegół. Później otwieram, smakując jej wnętrze, przeglądam strony, zatrzymuję się przy fotografiach, zamykam. Myślę, piszę...

W książce *Jadernówka – muzeum mieleckiej fotografii* na pewno przyciąga okładka – kolorowa, na której dominantą jest właśnie tytułowa „Jadernówka” na fotografii z roku 1905. W jej tle znajdują się fragmenty jakiejś korespondencji, rewers innych prac, przedwojennych o secesyjnych wzorach – z atelier rodziny Jadernych. Podobnie jest z tyłu okładki, okraszony dodatkowo logotypem mieleckiego muzeum.

Dopiero teraz otwieram książkę.

Ukazała się w 2011 roku jako 28. pozycja Biblioteki Muzeum Regionalnego w Mielcu. Redaktorem publikacji jest jego pracownik Jerzy Skrzypczak, który we wstępie przedstawia ideę powstania tej pracy. Główną bohaterką jest wspomniana „Jadernówka”, ona stała za powstaniem tej książki, bowiem rok 2011 był datą oddania budynku Muzeum do użytku po kapitalnym remoncie. Fakt ten opisany jest w pierwszej części „*Jadernówka*” – *historia i współczesność*. Ten fragment publikacji zawiera 3 rozdziały, które zajmują łącznie około 1/3 zawartości, zresztą bogato zilustrowanych. Część druga, *Z historii fotografii*, to już dzieje tego wynalazku ogólnie i w lokalnych społecznościach.

W pierwszym z rozdziałów, *Zakład rodziny Jadernych*, Janusz Haliśz (*notabene* również pracownik mieleckiego muzeum) opisuje przygodę

rodziny Jadernych z fotografią w Mielcu, począwszy od 1898 roku. August, Bronisława i Wiktor Jadernowie pozostawili bogatą spuściznę obrazującą mieszkańców Mielca i okolic nie tylko w pozie portretowej, ale także w życiu codziennym.

Kolejny artykuł Jerzego Skrzypczaka, „*Jadernówka*” – filia Muzeum Regionalnego w Mielcu, pokazuje historię przejęcia budynku Jadernych dla potrzeb Muzeum w Mielcu. Nastąpiło to w 1982 roku i poprawiło warunki lokalowe Muzeum Regionalnego. Stworzono w nim stałą ekspozycję fotografii, która znajduje się tam do dziś. Autor skupił się na realizacji projektu pt. „Modernizacja i adaptacja «Jadernówki» – historycznego zakładu fotograficznego w Mielcu, unikatowego Muzeum Fotografii w Polsce”, który zmierzał do gruntownego remontu budynku. Jego stan zagrażał bowiem zbiorom muzealnym, a „warunki pracy dla muzealników i zwiedzających stały się nie do zaakceptowania w XXI wieku”. Starania okazały się skuteczne i w 2009 roku rozpoczęto wyczekiwany remont. Autor opisuje przebieg i zakres robót budowlanych, obrazując je fotografiami z okresu remontu. Pod koniec rozdziału Jerzy Skrzypczak, jeden z członków zespołu nadzorującego przebudowę „Jadernówki”, opisuje ambitne plany muzeum.

W rozdziale *Zbiory fotograficzne Muzeum Regionalnego w Mielcu* autor, Janusz Halisz, dokładnie przedstawia zasób zbiorów mieleckiej placówki. Skupia się krótko nad historią tworzenia kolekcji fotograficznej, *notabene* uważanej za jedną z większych i cenniejszych w kraju. Analizując zbiory, Halisz dzieli je na trzy części: fotografie, negatywy i sprzęt fotograficzny. Charakteryzując fotografie, dzieli je tematycznie. Wątek ten omówiony jest pobieżnie, aczkolwiek daje nam obraz kolekcji fotografii mieleckiej placówki. Warto wspomnieć za autorem, iż muzeum ma w swych zbiorach fotograficznych nie tylko spuściznę po rodzinie Jadernych, ale także zbiory fotografii i pocztówek współczesnych, powojennych fotografów mieleckich i z Mielcem związanych. W tym też miejscu wspomniana jest kolekcja dawnych albumów do przechowywania fotografii.

Bardzo krótko wspomina autor o kolekcji negatywów zarówno po działalności rodziny Jadernych (w ilości około 1.800 sztuk), jak i przejętych od fotografa Jerzego Jarosza. Tych jest ponad 30.000. W zbiorach negatywów znajduje się także kilkadziesiąt sztuk barwnych diapozytywów z pocz. XX wieku.

Opisując kolekcję sprzętu fotograficznego, Halisz rozpoczyna krótką opowieść od 7 eksponatów z zakładu Jadernych. Wymienia rodzaje sprzętu oraz wytwórnie reprezentowane w zbiorach. Na zakończenie skupia się na kolekcji obiektywów do aparatu. Pod koniec rozdziału autor

zamieszcza jeszcze wzmiankę o zbiorze ponad 350 pozycji różnorodnych wydawnictw fotograficznych.

Cały rozdział wzbogacony jest barwnymi fotografiami przedstawiającymi fragmenty zbiorów muzeum na wystawach własnych oraz okolicznościowych w Krośnie i Baranowie Sandomierskim.

Druga część publikacji, *Z historii fotografii...*, jest zbiorem ośmiu referatów wygłoszonych na sesji naukowej, zorganizowanej z okazji otwarcia po remoncie generalnym obiektu „Jadernówki”, 9 września 2011 r.

Nad skomplikowanymi technikami papierów dziennych i otrzymywania pozytywnych obrazów w pierwszych latach istnienia fotografii skupił się Marek Maszczak. Autor podaje dokładnie technikę otrzymywania popularnego na przełomie XIX i XX wieku papieru albuminowego. Opisuje „karierę” odbitek albuminowych do czasu wyparcia ich przez papier kolodionowy. Ciekawa opowieść pokazuje nam, jakimi drogami musiał dojść fotograf do finałowego etapu swojej pracy. Nad procesem „mokrego kolodionu” skupia się także w swoim artykule Zbigniew Chadaj, pokazując historię tego wynalazku. Grażyna Stojak z Przemysła opisuje w swoim referacie rzadki obiekt altany fotograficznej, jaki znajduje się w Przemysłu. Jest ona pozostałością po słynnym zakładzie fotograficznym rodziny Hennerów. Sylwetkę rzeszowskiego fotografa Edwarda Janusza pokazuje Łukasz Ożóg, skupiając się też krótko nad postaciami pionierów rzeszowskiej fotografii. Wiktoria Knapik-Czosnek pisze o tarnowskiej wystawie fotograficznej z roku 1932, zorganizowanej przez Tarnowskie Towarzystwo Miłośników Fotografii. Ostatni artykuł, autorstwa Huberta Ossadnika, opisuje obraz Podkarpacia na fotografiach z kolekcji Romana Reinfussa.

Dział pierwszy książki jest bogato ilustrowany, czego nie można powiedzieć o jej drugiej części. Wynika to z charakteru referatowego, a ilustracje tutaj pokazane całkowicie wystarczają do zilustrowania artykułów.

Kompozycja książki jest zrozumiała dla czytelnika, a podział na dwa działy jest w pełni zasadny. Publikacja nie wnosi wiele do badań nad historią polskiej fotografii. Wielce przydatne mogą być jedynie: artykuł Grażyny Stojak *Altana fotografa – genialne opakowanie dla fotograficznej funkcji* oraz państwa Haptaś *Stroje damskie z fotografii na kartonikach z mieleckiego zakładu fotograficznego Augusta Jadernego z przełomu XIX i XX w. (ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Mielcu)*. Drobnym przyczynkiem do historii fotografii mieleckiej jest też artykuł Janusza Halisza *Fotografowie w Mielcu do 1939 roku*.

Książka „Jadernówka” – muzeum mieleckiej fotografii jest typową

publikacją dla placówek typu Muzeum Regionalnego w Mielcu. Może być dobrym prezentem, pamiątką dla odwiedzających muzeum. Praca jest solidnie wydana, przyciąga oko kolorową okładką.